

PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

Republica Moldova, MD- 2001, Chișinău, MD-2032, str. Alecu Russo,1, bloc A-1, Etajul 2
tel: + 373 (22) 274 565; E-mail: office@competition.md; www.competition.md

DECIZIE mun. Chișinău

din 07 aprilie 2023

nr. ASR - 10

Plenul Consiliului Concurenței,

acționând în temeiul art. 41 din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, art. 2 și art. 10 din Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat, Hotărârii Parlamentului nr. 331 din 30.11.2018 privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței, Hotărârii Parlamentului nr. 33 din 17.02.2022 privind numirea în funcție a unui membru și președinte al Plenului Consiliului Concurenței,

în conformitate cu prevederile Regulamentului privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.1 din 30.08.2013, Regulamentului privind ajutorul de stat acordat beneficiarilor ce prestează servicii de interes economic general, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.11 din 30.08.2013 și Regulamentului privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.3 din 08.09.2013,

analizând notificarea măsurilor de sprijin acordate Întreprinderii Municipale "Regia Transport Electric" (în continuare - Î.M. "RTEC"), parvenită de la Consiliul municipal Chișinău, prin intermediul Sistemului informațional automatizat "Registrul ajutoarelor de stat" cu nr. 00753 din data de 14.07.2022, materialele anexate și nota examinatorului

A CONSTATAT:

I. CONTEXTUL MĂSURII

1. Consiliul municipal Chișinău (în continuare – CMC), în baza art. 8 al Legii nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat și a Regulamentului privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.1 din 30.08.2013, a notificat măsurile de sprijin acordate Î.M. "RTEC" sub formă de subvenții și alocații bugetare, exceptări de la plata taxelor locale, renunțări de la venituri din profit,

precum și scutiri anuale de la plata pentru locațiunea mijloacelor fixe, în scopul prestării serviciilor publice de transport de călători în municipiul Chișinău și în localitățile din suburbiile acestuia.

2. Notificarea a devenit efectivă la data de 06.02.2023.
3. Comunicatul privind examinarea notificării a fost plasat pe pagina web oficială a Consiliului Concurenței la data de 21.02.2022, în conformitate cu prevederile art.18 alin. (1) din Legea nr.139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat, în vederea asigurării transparenței în procesul decizional. Urmare a comunicatului privind examinarea notificării, nu au parvenit obiecții și propuneri.

II. BAZA LEGALĂ PENTRU ACORDAREA MĂSURII DE SPRIJIN

- Legea nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrarea publică locală.
- Legea nr. 136 din 17.06.2016 privind statutul municipiului Chișinău.
- Codul transporturilor rutiere nr.150 din 17.07.2014 (cu modificările și completările ulterioare).
- Decizia CMC nr. 1/3 din 11.02.2022 „Cu privire la aprobarea Contractului de prestare a serviciilor de transport public, încheiat între Primăria Municipiului Chișinău și Î.M. ”Regia Transport Electric”.
- Deciziile CMC „Cu privire la aprobarea bugetului municipal Chișinău pe anii 2022-2023”.
- Deciziile CMC „Cu privire la aprobarea și punerea în aplicare a taxelor locale pentru anii 2022-2023”.
- Deciziile CMC „Cu privire la darea în folosință a unor încăperi Î.M. ”Regia Transport Electric”.
- Decizia CMC nr. 1/5 din 25.01.2012 ”Cu privire la asamblarea troleibuzelor în municipiu Chișinău”.
- Decizia CMC nr. 6/10 din 22.07.2021 „Cu privire la aprobarea Standardelor de Calitate în Transportul Public din municipiul Chișinău”.
- Decizia CMC nr. 6/1 din 13.06.2022 ”Cu privire la modificarea și aprobarea unor acte normative”.
- Decizia CMC nr. 8/1 din 07.07.2022 „Cu privire la modificarea și completarea deciziei nr. 6/1 din 13.06.2022”.
- Decizia CMC nr. 6/3 din 19.05.2020 „Cu privire la aprobarea planului de reînnoire a parcului rulant al sistemului de transport public din municipiul Chișinău pentru anii 2020-2023”.
- Decizia CMC nr. 3/6 din 27.04.2022 „Cu privire la majorarea capitalului social al Î.M. „Regia transport electric”.
- Decizia CMC nr. 9/12-3 din 19.07.2022 ”Cu privire la repartizarea profitului net obținut în anul 2021 de către Î.M. ”Regia Transport Electric”.

III. BENEFICIARUL MĂSURII DE SPRIJIN

4. În conformitate cu art. 3 din Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat, beneficiar al ajutorului de stat este orice persoană fizică sau juridică independentă, angajată într-o activitate economică ce constă în oferirea de bunuri sau servicii pe o piață.
5. Potrivit informației prezentate de către Consiliul municipal Chișinău, beneficiarul măsurilor de sprijin este Î.M. „RTEC”, IDNO 1003600048486, fondatorul căreia este Consiliul municipal Chișinău. Sediul întreprinderii: mun. Chișinău, str. Mitropolit Dosoftei, 146, MD-2004.
6. Î.M. „RTEC” activează în baza licenței eliberată de către Camera de Licențiere cu nr. 05093948458 din 12.05.2011, valabilă până la data de 11.05.2024.
7. Activitatea de bază (*conform CAEM2: H49.31-Transporturi urbane terestre și suburbane de călători*) este prestarea serviciilor de transport urban terestru și suburban de călători, iar activitățile complementare sunt: servicii de locațiune pe piloni, troleibuze cât și locațiunea încăperilor, asamblarea trolebuzelor.
8. Î.M. ”RTEC” prestează servicii de transport urban terestru și suburban de călători în municipiul Chișinău, în baza contractului de prestare a serviciilor de transport public încheiat între Primăria municipiului Chișinău și Î.M. ”RTEC”. Din anul 2018, piața geografică a serviciilor de transport public prestate de către Î.M. ”RTEC” a fost extinsă către localitățile Stăuceni, Trușeni, Durlești, Bubuieci, precum și către orașul Ialoveni.
9. Delegarea serviciului de interes economic general a fost realizată prin Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 1/3 din 11.02.2022 “Cu privire la aprobarea Contractului de prestare a serviciilor de transport public încheiat între Primăria municipiului Chișinău și Î.M. ”Regia Transport Electric” și are o durată de 10 ani, din momentul semnării.
10. În conformitate cu datele prezentate de către furnizor, în anul 2021, numărul total de pasageri transportați cu troleibuzul în regiunile din Republica Moldova a constituit 136,12 mln călători, dintre care, prin intermediul Î.M. ”RTEC” au fost transportați 121,1 mln pasageri în mun. Chișinău și suburbiile acestuia, ceea ce constituie o creștere cu cca 17,2%, comparativ cu fluxul total de călători transportați de Î.M. ”RTEC” în anul 2020.
11. Cu toate că municipalitatea și-a asumat o serie de obiective ambițioase în cadrul Strategiei de Dezvoltare a Transportului Public până în anul 2025, potrivit datelor prezentate de către furnizorul ajutorului de stat, parcul întreprinderii municipale în prezent, constituie 435 de troleibuze, dintre care cca 24% din parcul rulant al entității are un termen de exploatare depășit (peste 15 ani), iar ca rezultat, acești factori influențează negativ activitatea întreprinderii prin scăderea calității deservirii călătorilor, generează pierderi, create din veniturile mici obținute din prestarea

serviciului public de transport de călători, iar unitățile de transport nu mai prezintă confortul necesar al pasagerilor și nu fac față cerințelor Strategiei de transport.

IV. DESCRIEREA MĂSURII DE SPRIJIN NOTIFICATE

12. Consiliul municipal Chișinău a notificat mai multe măsuri de sprijin acordate Î.M. „RTEC” pentru prestarea serviciilor publice de transport de călători în mun. Chișinău, în localitățile din suburbia acestuia, după cum urmează.

➤ Subvenții bugetare, ce constau din subvenții pentru prestarea serviciului public de transport de călători, care sunt acordate în temeiul următoarelor acte:

- *Deciziile anuale ale Consiliului municipal Chișinău „Cu privire la aprobarea bugetului municipal Chișinău”, care prevăd subvenții pentru perioada 2022-2023, în mărime totală de 741 223,8 mii lei, în scopul compensării costurilor suportate de către întreprindere la prestarea serviciului public de transport de călători.*

➤ Alocații bugetare anuale, ce constau din alocații bugetare pentru reînnoirea parcului rulant prin achiziția și asamblarea troleibuzelor pentru perioada anilor 2022-2023, în valoare totală de 73 029,6 mii lei, acordate în temeiul următoarelor acte:

- *Decizia Consiliului municipal Chișinău nr.6/3 din 19.05.2020 „Cu privire la aprobarea planului de reînnoire a parcului rulant al sistemului de transport public din municipiul Chișinău pentru anii 2020-2023”, Deciziei Consiliului municipal Chișinău nr.14/1 din 21.12.2021 ”Cu privire la aprobarea bugetului municipal Chișinău pentru anul 2022 în lectură finală” și Deciziei Consiliului municipal Chișinău nr.3/6 din 27.04.2022 ”Cu privire la majorarea capitalului social al Î.M. „Regia Transport Electric”.*

➤ Excepții de la plata taxelor și impozitelor de către Î.M. „RTEC”, ce constă în scutiri de la taxe pentru transportarea călătorilor acordate în temeiul următoarelor acte:

- *Art. 288-298 din Codul fiscal nr.1163-XIII din 24.04.1997, art. 14 alin. (1) și art. 16 alin. (1) Legea nr. 231 din 23.09.2010 cu privire la comerțul interior, Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 13/1 din 15.12.2021 „Cu privire la aprobarea și punerea în aplicare a taxelor locale pentru anul 2022” și Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 21/10 din 14.12.2022 „Cu privire la aprobarea și punerea în aplicare a taxelor locale pentru anul 2023”, care prevăd scutiri de la taxa locală pentru prestarea serviciului de interes economic general, astfel, Î.M. „ RTEC” beneficiază în perioada anilor 2022-2023, de scutire de la taxa locală în valoare de cca 4 123,4 mii lei.*

➤ Renunțări de la venituri la bugetul municipal de la repartizarea profitului pentru anul 2021, acordate în temeiul Deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 9/12-3 din 19.07.2022 ” ”Cu privire la repartizarea profitului net obținut în anul 2021 de către Î.M. ”Regia Transport Electric”, prin care s-a aprobat repartizarea profitului net în mărime de 5379,6 mii lei, ceea ce constituie 30% din profitul net obținut în anul 2021

de către Î.M. "RTEC", în scopul acoperirii pierderilor pentru perioada anilor precedenți.

➤ Scutiri de la plata pentru locațiunea mijloacelor fixe date în gestiune economică, ce cuprind: cladiri administrative și de producere, parcul rulant, teritoriul adiacent, ateliere, precum și alte bunuri, necesare utilizării de către Î.M. "RTEC", pentru prestarea serviciului de interes economic general. Valoarea măsurii date pentru perioada anilor 2022-2023, constituie 37274,7 mii lei.

13. Acordarea măsurilor de sprijin menționate este justificată de necesitatea prestării serviciilor de transport public de continuitate în mun. Chișinău, în localitățile din suburbiile mun. Chișinău, precum și în vederea îndeplinirii obiectivelor contractuale privind prestarea serviciilor de transport public în mun. Chișinău și suburbiile acestuia, prin:

- Creșterea volumului și calității serviciilor de transport public pentru satisfacerea cererii populației de servicii de transport public și pentru crearea condițiilor necesare de dezvoltare economică și socială a mun. Chișinău;
- Utilizarea eficientă a mijloacelor de transport ce aparțin municipalității;
- Modernizarea parcului de troleibuze prin achiziția și asamblarea acestora.

IV. EVALUAREA MĂSURII DE SPRIJIN PRIN PRISMA EXISTENȚEI AJUTORULUI DE STAT

14. Potrivit art. 340 alin. (1) al Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, ajutoarele de stat se evaluează pe baza criteriilor care decurg din aplicarea normelor în materie de concurență aplicabile în UE, în special a articolului 107 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și a instrumentelor de interpretare adoptate de instituțiile UE, inclusiv jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

15. Pentru a constitui ajutor de stat, conform art. 3 din Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat, măsurile de sprijin trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

- a) este acordată din resurse de stat sau din resursele unităților administrativ- teritoriale sub orice formă;
- b) este acordată în mod selectiv;
- c) conferă beneficiarului un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață;
- d) denaturează sau riscă să denatureze concurența.

16. În continuare măsurile de sprijin vor fi examinate prin prisma celor 4 condiții stipulate mai sus.

a) este acordată din resurse de stat sau din resursele unităților administrativ – teritoriale sub orice formă

17. Acordarea unui avantaj direct sau indirect prin intermediul resurselor de stat și imputabilitatea unei astfel de măsuri în sarcina statului sunt două condiții separate și cumulative pentru existența ajutorului de stat.
- ✓ *Imputabilitatea statului*
18. În cazul în care o autoritate publică acordă un avantaj unui beneficiar, măsura este prin definiție imputabilă statului, chiar dacă autoritatea în cauză beneficiază de autonomie juridică față de alte autorități publice. Același lucru este valabil și în cazul în care o autoritate publică desemnează un organism privat sau public pentru administrarea unei măsuri care conferă un avantaj.
19. Având în vedere că, Consiliul municipal Chișinău are putere discreționară pentru a adopta sau a stabili caracteristicile concrete de acordare a măsurilor de sprijin atunci când acționează direct oferind subvenții și alocații bugetare, dar și când decide asupra scutirilor de taxe operate și renunțarea la obținerea de venituri, se constată îndeplinirea condiției ce ține de imputabilitatea statului.
- ✓ *Transferul de resurse de stat*
20. Potrivit art. 3 al Legii nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat, resurse de stat sau resurse ale unităților administrativ-teritoriale reprezintă totalitatea patrimoniului, inclusiv sub formă de mijloace financiare, ce aparține statului, unităților administrativ-teritoriale, inclusiv unității teritoriale autonome Găgăuzia. Numai avantajele acordate direct sau indirect din resurse de stat pot constitui ajutor de stat. Transferul resurselor de stat poate lua multe forme, acestea fiind prevăzute în art. 6 din legea prenotată.
21. Astfel, se constată că măsurile de sprijin notificate de către Consiliul municipal Chișinău, sub formă de subvenții și alocații bugetare anuale, renunțări la venituri din profit, exceptări de la plata taxelor locale, precum și scutiri anuale de la plata pentru locațiunea mijloacelor fixe, proprietate a municipiului, utilizate de către întreprindere reprezintă un transfer de resurse de stat.
22. Luând în considerare că cele două condiții sus menționate sunt îndeplinite cumulativ, se constată că aceste măsuri sunt acordate din resursele unităților administrativ - teritoriale.
- b) este acordată în mod selectiv**
23. Conform art.10 alin.(3) din Legea nr. 121-XVI din 04.05.2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, *bunurile domeniului public pot fi gestionate de autoritățile administrației publice centrale și locale, de instituțiile publice, de întreprinderile de stat/municipale și în cazurile prevăzute expres de lege, de societățile comerciale.*
24. Totodată, potrivit art. 21 alin.(2) din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402-XV din 24.10.2002, *delegarea gestiunii serviciilor publice de gospodărie comunală către operatori se va face în condiții de transparență, prin licitație publică organizată conform legislației din domeniu.*

25. Pentru a se încadra în domeniul de aplicare a normelor cu privire la ajutorul de stat, o măsură de sprijin trebuie să favorizeze „anumite întreprinderi sau producția anumitor bunuri”. Prin urmare, nu toate măsurile care favorizează operatorii economici se încadrează în noțiunea de ajutor, ci numai cele care acordă un avantaj în mod selectiv anumitor întreprinderi sau categorii de întreprinderi, sau anumitor sectoare economice.
 26. Întrucât delegarea serviciilor de transport public cu troleibuzul în mun. Chișinău și suburbiile acestuia, a fost acordată direct Î.M. „RTEC” și doar ei i-au fost acordate mai multe măsuri de sprijin de către autoritatea publică locală, acestea întrunesc caracterele selectivității și se consideră *acordate în mod selectiv*.
- c) conferă beneficiarului un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață**
27. Un avantaj este orice beneficiu economic pe care întreprinderea nu l-ar fi putut obține în condiții normale de piață, și anume în absența intervenției statului. Ori de câte ori situația financiară a unei întreprinderi este îmbunătățită ca rezultat al intervenției statului în condiții care diferă de condițiile normale de piață, există un avantaj. Doar efectul măsurii asupra întreprinderii este relevant, iar nu cauza sau obiectivul intervenției statului.
 28. Conform normelor prevăzute în Contractul privind prestarea serviciilor de transport public, autoritatea publică locală se obligă să achite compensații anuale Î.M. „RTEC” pentru prestarea serviciilor publice de transport în mun. Chișinău și în localitățile din suburbia acestuia.
 29. De asemenea, Î.M. „RTEC” va utiliza parcul rulant, teritoriul, clădirile administrative și de producție, ateliere, baza tehnico-materială, precum și alte echipamente și infrastructura, pentru care autoritatea publică locală nu va percepe o contraprestație pentru exploatarea bunurilor transmise în gestiunea economică cu titlu gratuit.
 30. Astfel, CMC, prin acordarea măsurilor de sprijin notificate sub formă de subvenții și alocații bugetare, renunțări la venituri din profit, exceptări de la plata taxelor locale, precum și scutiri anuale de la plata pentru locațiunea mijloacelor fixe, proprietate a municipiului utilizate de către întreprindere, în vederea compensării unei părți a cheltuielilor întreprinderii, *conferă un avantaj economic Î.M. „RTEC”, care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață*.
- d) denaturează sau riscă să denatureze concurența**
31. Autoritățile administrației publice locale au competența exclusivă privind înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciilor publice de gospodărie comunală, precum și crearea, administrarea și exploatarea bunurilor proprietate publică din infrastructura edilitară a unităților administrativ-teritoriale respective.
 32. În conformitate cu normele stipulate în Decizia CMC nr. 1/3 din 11 februarie 2022, autoritatea publică locală a împuternicit Î.M. „RTEC”, prin delegarea directă, cu obligațiunile și atribuțiile sale de prestare a serviciilor publice de transport cu

troleibuzul în mun. Chișinău și în suburbiile acestuia, compensând acesteia costurile suportate în urma prestării serviciului dat.

33. În pofida faptului că, întreprinderea prestează servicii publice de transport cu troleibuzul în mun. Chișinău și în suburbiile acestuia, această piață este deschisă concurenței și nu exclude posibilitatea delegării serviciului dat și transmiterii resurselor statului în gestiunea altei întreprinderi.
34. Se consideră că o măsură de stat denaturează sau amenință să denatureze concurența în cazul în care aceasta este susceptibilă să amelioreze poziția concurențială a beneficiarului în comparație cu celelalte întreprinderi cu care acesta concurează.
35. În practică Uniunii Europene, se consideră în general că există o denaturare a concurenței în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat atunci când statul acordă un avantaj financiar unei întreprinderi într-un sector liberalizat în care există sau ar putea exista concurența.
36. Astfel, se constată că măsurile de sprijin acordate Î.M. „RTEC” *riscă să distorsioneze concurența*.
37. Prin urmare, ținând cont de faptul că s-au îndeplinit condițiile ajutorului de stat prevăzute la art. 3 din Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat, iar atribuirea serviciului public de transport de călători, nu a fost realizată în cadrul unei proceduri de achiziție publică și, totodată, nu a fost realizată o analiză a costurilor pe care o întreprindere bine administrată și dotată corespunzător le-ar fi suportat pentru a îndepli acea obligație de prestare a serviciilor publice de transport rutier de călători, luând în considerare veniturile rezultate din această activitate, precum și un profit rezonabil, se constată că măsurile de sprijin *constituie ajutor de stat*.

V. EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII AJUTORULUI DE STAT

38. Ținând cont că măsurile de sprijin sunt acordate în vederea prestării serviciilor de transport public de călători, care sunt de interes economic general, evaluarea compatibilității ajutorului de stat cu mediul concurențial normal va fi efectuată în baza prevederilor Regulamentului privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.3 din 08.09.2016 și Regulamentului privind ajutorul de stat, acordat beneficiarilor ce prestează servicii de interes economic general, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 11 din 30.08.2013.
39. Compensațiile acordate beneficiarilor pentru prestarea serviciilor de interes economic general (în continuare – SIEG) se evaluează conform Secțiunii 11 din Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 1 din 30.08.2013 și pot constitui ajutor de stat compatibil cu mediul concurențial normal, dacă se respectă următoarele condiții:
 - a) ajutorul de stat este necesar în vederea operării SIEG;

b) ajutorul de stat nu denaturează în mod nejustificat concurența.

40. Evaluarea compatibilității ajutorului acordat privește următoarele mecanisme de acordare: atribuirea de drepturi exclusive de prestare a serviciilor publice, acordarea de compensații și normele care se aplică tuturor operatorilor de servicii de transport.
41. Autoritățile publice competente pot acționa în domeniul transportului public de călători pentru a garanta prestarea de servicii de interes general care sunt mai numeroase, mai sigure, de calitate mai bună sau au costuri mai scăzute decât cele pe care le-ar fi permis numai acțiunea forțelor pieței, iar atunci când impun sau contractează obligații de serviciu public, compensează operatorii de servicii publice pentru costurile suportate și/sau acordă drepturi exclusive în schimbul îndeplinirii obligațiilor de serviciu public.
42. În temeiul art. 14 al Codului transporturilor rutiere nr. 150 din 17.07.2014, autoritățile administrației publice locale pentru organizarea transportului rutier contra cost au dreptul la stabilirea subvențiilor din bugetul local pentru acoperirea diferenței dintre costurile înregistrate de operatorul de transport rutier pentru prestarea serviciului de transport rutier regulat în trafic local și sumele efectiv încasate ca urmare a efectuării transportului, să acorde, în cadrul unității administrativ-teritoriale respective, facilități de transport pentru anumite categorii de persoane, asigurând totodată și sursele de compensare a veniturilor ratate, *să organizeze serviciile de transport public* dar și să aprobe tarifele pentru serviciile regulate de transport rutier contra cost de persoane în trafic municipal și/sau local.
43. Conform pct. 29 din Hotărârea Guvernului nr. 854 din 28.07.2006 cu privire la Regulamentul transportului auto de călători și bagaje, autoritățile administrației publice locale au în competență organizarea rutelor urbane regulate noi, modificarea sau închiderea celor existente, elaborează reguli de transportare a călătorilor și bagajelor pe teritoriul său.
44. Autoritățile publice locale, conform art. 23 al Codului transporturilor rutiere nr.150 din 17.07.2014, pot alege să administreze serviciile de transport rutier prin atribuirea acestora în gestiune directă, când își asumă nemijlocit prestarea serviciului regulat de transport în trafic local și municipal și toate sarcinile și responsabilitățile, conform legii privind organizarea și efectuarea serviciului de transport rutier de persoane, prin intermediul unor operatori de transport rutier care au statut de întreprinderi municipale.
45. Astfel, prin Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 1/3 din 11.02.2022, Primăria municipiului Chișinău i-a acordat întreprinderii municipale dreptul exclusiv de prestare a serviciilor de transport public în mun. Chișinău și suburbiile acestuia, iar prin pct.15.2 al contractului încheiat s-a obligat să achite compensații pentru serviciile prestate de către întreprindere, după următoarea formulă:

$$C_i = (P \cdot T_{buskm\ i} * K \cdot T_{buskm\ i}) - R_i, \text{ MDL, unde:}$$

Ci- suma totală a achitării pentru Serviciile oferite pentru anul *i* în corespundere cu PO agreed (MDL);

P Tbuskm i - este costul în MDL în anul *i* pentru un vehicul - kilometru pe rutele definite în Planul operațional agreed.

K Tbuskm i - este numărul de kilometri parcurși de Î.M."RTEC" pe rutele definite în Planul operațional agreed în anul *i*, cu excepția curselor anulate.

Ri - este venitul real (MDL) perceput de Î.M."RTEC" de la pasageri în anul *i* pe rutele definite în Planul operațional agreed.

Ca parte a formulei de compensare **Ci**, kilometrii parcurși de Î.M."RTEC" se vor baza pe valori ale **T**, **Tn** și **L**, corespunzătoare numărului rutelor deservite de Î.M."RTEC", adică:

$$K Tbuskm i = \eta * [(T1 - T1n) * L1 + (T2 - Tn2) * L2 + \dots],$$

unde:

T1, T2...- numărul de curse de troleibuz stabilite pentru fiecare rută și în fiecare direcție, în conformitate cu Planul operațional agreed (cifre);

T1n, T2n...- numărul de curse anulate (neefectuate) pe fiecare rută și în fiecare direcție (cifre);

η- coeficientul curselor modificate, cauzate de circumstanțe neprevăzute, apreciat în date statistice de facto a perioadei precedente. Acest coeficient nu este constant și se stabilește lunar în funcție de parcurs, modificat în mărime de până la 1,03.

η=1,03

L1, L2- lungimea medie calculată a unei curse planificate pentru fiecare rută și în fiecare direcție, în conformitate cu Planul operațional agreed (kilometri), corectată în funcție de parcursul tehnologic (nul) planificat.

46. Costul unui vehicul-kilometru/parcurs pentru troleibuz se calculează ca raportul dintre componenta consumurilor și cheltuielilor efectuate în vederea prestării serviciilor de transport de călători, ținându-se cont de rentabilitate în mărime de 5 % la contractul menționat și parcursul troleibuzelor. Calculul pentru cuantumul anual al compensațiilor este parte integrantă a deciziilor cu privire la aprobarea bugetului municipal Chișinău pentru fiecare an. Costul va fi indexat la 1 ianuarie al fiecărui an, conform prognozei preliminare a indicatorilor macroeconomici publicat de biroul național de statistică a Republicii Moldova la începutul anului calendaristic în care survine perioada de facturare.
47. Ca urmare a compensării serviciului dat, Î.M. "RTEC" se obligă să transporte călătorii pe rutele stabilite, asigurând realizarea curselor din punctul inițial până în stația terminus, cu opriri în stații, conform orarului indicat în descrierea rutelor, precum și să întrețină mijloacele de transport în starea tehnică necesară pentru prestarea serviciilor de transport public terestru în cantitatea și la nivelul de calitate solicitat.

48. De asemenea, întreprinderea trebuie să tindă să minimalizeze transferurile din bugetul municipal din contul creșterii veniturilor din vânzarea biletelor, în urma creșterii numărului de călători pe rutele existente în rezultatul îmbunătățirii calității deservirii, precum și prin creșterea colectării plăților pentru călătorie din numărul existent de călători în rezultatul diminuării numărului de călători fără bilet.
49. Strategia de Transport a municipiului Chișinău pentru anii 2014 – 2025, aprobată prin Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 7/1 din 21.10.2014, prevede modernizarea parcului de material rulant. Autoritatea publică locală oferă alocații bugetare pentru asamblarea și procurarea troleibuzelor.
50. Conform prevederilor Deciziei CMC 1/3 din 11.02.2022 ”Cu privire la aprobarea Contractului de prestare a serviciilor de transport public, încheiat între Primăria municipiului Chișinău și Î.M. „RTEC”: ”Municipiul își asumă obligația și va avea dreptul să verifice, în modul prevăzut de legislația Republicii Moldova, respectarea de către Companie a obligațiilor contractuale și a actelor normative care reglementează transportul de pasageri, precum și activitatea angajaților”.
51. Potrivit pct. 10 și 36 al Regulamentului privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 3/2016, Consiliul Concurenței verifică dacă autoritatea competentă compensează operatorul de servicii publice pentru rezultatul financiar net, pozitiv sau negativ, exercitat asupra costurilor ocazionate și asupra veniturilor generate de respectarea obligațiilor tarifare stabilite prin intermediul măsurilor generale în măsură să evite compensarea în exces, și dacă compensația respectă o serie de norme detaliate care să reflecte dorința de eficiență și calitate a serviciilor.
52. În vederea evaluării compatibilității ajutorului de stat, vor fi luate în considerare toate formele acestuia ce sunt acordate Î.M. ” RTEC” pentru prestarea serviciului public de transport de călători, pe durata împlinirii acesteia prin actele locale remise Consiliului Concurenței, conform tabelului 1.

Tabelul 1

Formele ajutorului de stat acordat Î.M. ”RTEC”

Nr.	Denumirea măsurii de sprijin	Valoarea măsurii de sprijin (mii lei)		TOTAL (mii lei)
		Realizat	Estimativ	
		2022	2023	
1	Subvenții anuale pentru prestarea serviciului de transport public	311223,8	430000,0	741223,8
2	Alocații bugetare pentru asamblarea troleibuzelor/ achiziția troleibuzelor noi sau cu parcurs	3029,6	70000,0	73029,6
3	Scutire de la taxa pentru transportarea călătorilor	2061,7	2061,7	4123,4

4	Repartizarea profitului pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți	5379,6	0,00	5379,6
5	Scutiri de la plata pentru locațiunea mijloacelor fixe date în gestiune economică	17335,4	19939,3	37274,7
TOTAL		339030,1	522001,0	861031,1

* estimare / Sursa: Formularul general de notificare a ajutorului de stat/Informațiile CMC

53. Valoarea compensației nu poate depăși ceea ce este necesar pentru a acoperi costurile nete, suportate pentru îndeplinirea obligațiilor de SIEG, inclusiv un profit rezonabil. Evaluarea compensației legate de prestarea serviciului public de transport de călători de către Î.M. ”RTEC” în mun. Chișinău și în localitățile din suburbia acestuia, este prezentată în tabelul 2.

Tabelul 2

**Valoarea ajutorului de stat acordat
în comparație cu compensația maxim admisibilă, pentru perioada anilor 2022-2023, mii lei**

Indicatori	Perioada	
	2022	2023*
Costuri suportate pentru prestarea serviciului de transport public de călători (SIEG)	712700,0	838600,0
Venituri totale, (prestarea serviciului de transport public de călători)	318600,0	382000,0
Rezultatul financiar net (costul net SIEG)	(394100,0)	(456600,0)
Profit rezonabil (SIEG)	5%	5%
	35635,0	41930,0
Compensația maxim-admisibilă	429735,0	498530,0
Valoarea ajutorului de stat	339030,1	522001,0

* estimare / Sursa: Formularul special de notificare a ajutorului de stat pentru SIEG/ Notă informativă CMC

54. Se constată existența unei supracompensări pentru anul 2023 a costurilor suportate de către Î.M. ”RTEC” în urma prestării serviciilor publice de transportare de călători în mun. Chișinău și în localitățile din suburbia acestuia. Conform prevederilor pct. 55 din Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 1 din 30.08.2013, în cazul în care furnizorul și/sau inițiatorul ajutorului de stat intenționează să acorde un ajutor de stat ce nu corespunde sau depășește criteriile de evaluare prevăzute în actele normative pe categorii de ajutor de stat, evaluarea compatibilității cu mediul concurențial normal se face prin analiza comparativă.

55. Evaluarea compatibilității ajutorului de stat prin analiza comparativă a efectelor negative asupra concurenței și efectelor pozitive ale ajutorului de stat, pornește de la contribuția acestuia la îndeplinirea unor obiective bine stabilite de interes public. La compararea acestor efecte se ține seama de impactul ajutorului asupra bunăstării

sociale. Ajutorul de stat poate fi autorizat de către Consiliul Concurenței în cazul în care acesta contribuie la îndeplinirea unui obiectiv sau a mai multor obiective de interes public apreciat fie din punct de vedere al contribuției acestuia la creșterea eficienței, fie din punct de vedere al echității.

56. Transportul urban de călători reprezintă un domeniu cu o funcție socio-economică vitală pentru orașele moderne, unde planificarea eficientă, sustenabilă și accesibilă a acestuia reprezintă o provocare pentru autoritățile municipale. De aceea, la etapa dezvoltării orașelor, unul dintre principalele obiective ale autorităților publice este crearea unui sistem de transport public de pasageri sigur, accesibil, fiabil și ecologic.
57. Municipiul Chișinău fiind principalul centru urban din Republica Moldova, după suprafață și numărul de locuitori, reprezintă un important centru economic, educațional și cultural în Regiunea de Dezvoltare Centru. Nivelul de dezvoltare a rețelei de transport public care exercită o influență considerabilă asupra evoluției economice și sociale a localității reprezintă un domeniu social de prima necesitate în funcționarea infrastructurii și, prin urmare, factorul de accelerare sau încetare a dezvoltării.
58. Potrivit informației prezentate de către furnizorul ajutorului de stat, în prezent, atât serviciul public de transport de călători în mun. Chișinău, cât și în suburbiile acestuia, este unul defectuos. Această situație este cauzată de mai mulți factori, precum:
 - parcul rulant al Î.M. „RTEC” este în mare parte învechit și nu corespunde standardelor minime de calitate pentru prestarea serviciilor de transportare a pasagerilor;
 - gradul de încărcare al unităților de transport este extrem de redus – cca 35%, cu o suprasolicitare în orele de vârf;
 - lipsa acută a șoferilor și taxatorilor;
 - salariul mediu al șoferilor, personalului administrativ și auxiliar este puțin peste media națională;
 - defecțiuni dese ale unităților de transport care cauzează pauze forțate în muncă, conduc la diminuarea salariului final, ceea ce demotivează șoferii și taxatorii să activeze în cadrul întreprinderii;
 - veniturile proprii ale întreprinderii reprezintă doar puțin peste 40% din necesitățile instituției, restul fiind acoperit din subvențiile oferite de Consiliul municipal Chișinău.
59. În condițiile existenței unei piețe reglementate, întreprinderea nu poate percepe pentru furnizarea acestui serviciu un preț care să depășească costurile de exploatare și un profit rezonabil.
60. Astfel, prin integrarea unor politici sectoriale și planificare integrată pentru un oraș atractiv, cu un proces de transport public de călători modern, conform bunelor practici ale Uniunii Europene, serviciile prestate de către întreprindere ar urma să crească, ceea ce va duce la o majorare a impactului asupra bunăstării consumatorilor.

61. În altă ordine de idei, urmare a acordării măsurilor de sprijin Î.M. „RTEC”, specificate în tabelul 1, Consiliul municipal Chișinău va contribui la atingerea obiectivelor asumate în cadrul Strategiei de Dezvoltare a Transportului Public până în anul 2025, precum:
- ✓ **social**
62. Achiziția troleibuzelor, precum și asamblarea acestora în cadrul întreprinderii va avea un impact social semnificativ, ce va permite îmbunătățirea sistemului de transport public, care va contribui la extinderea zonelor de deservire a locuitorilor din mun. Chișinău, și suburbiile acesteia majorând astfel gradul de comoditate a călătoriilor pentru pasageri, precum și soluționarea problemei ce constă în asigurarea cu transport public în toate sectoarele municipiului și suburbiile acestuia.
- ✓ **administrativ**
63. Odată cu extinderea parcului rulant al întreprinderii cu troleibuze, precum și asamblarea acestora în incinta întreprinderii va apărea necesitatea angajării, atât a personalului pentru exploatarea acestora, cât și a personalului specializat în asamblarea troleibuzelor.
- ✓ **economic**
64. Achiziția troleibuzelor și asamblarea acestora de către întreprindere, va conduce la majorarea de către Î.M. ”RTEC” a fluxului deservit de călători, a creșterii substanțiale a calității și comodității transportului public, precum și la transformarea acestuia într-un sistem fezabil din punct de vedere economic, capabil să se dezvolte în mod independent, fără necesitatea unor subvenții continui din partea bugetului public.
- ✓ **asupra mediului**
65. Republica Moldova a participat activ la eforturile internaționale de protecție a mediului, a semnat Declarația Națiunilor Unite cu privire la mediu și dezvoltare de la Rio în 1992, iar în luna septembrie 2015, în cadrul ședinței Organizației Națiunilor Unite (ONU), împreună cu 192 de țări, Republica Moldova s-a angajat să implementeze “Agenda 2030” pentru Dezvoltarea Durabilă. Astfel, o viziune de schimbare a paradigmei de dezvoltare a Republicii Moldova pe termen lung spre dezvoltarea economică verde, având la bază o evaluare a constrângerilor dezvoltării cu emisii reduse de carbon a fost definitivată în Strategia de dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova până în anul 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1470 din 30.12.2016.
66. Asigurând o mobilitate mai eficientă a oamenilor, tranzitul prin intermediul transportului public va fi mai sigur și va produce mult mai puțină poluare a aerului decât automobilele. Deoarece transportul public poate transporta concomitent un număr mult mai mare de pasageri într-un spațiu restrâns comparativ cu autoturismele personale, blocajele de trafic vor fi reduse, ceea ce va influența pozitiv asupra reducerii nivelului de emisie a CO₂ în atmosferă. Toate acestea urmează să contribuie la creșterea atractivității transportului public față de transportul personal

pentru populație, ceea ce va contribui la reducerea poluării mediului în municipiul Chișinău.

67. Ca urmare a evaluării compatibilității ajutorului de stat prin analiza comparativă, în conformitate cu pct. 68 din Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat, aprobat prin Hotărârea Plenumului Consiliului Concurenței nr. 1 din 30 august 2013, se constată că măsurile de sprijin acordate Î.M. "RTEC" de către Consiliul municipal Chișinău, pentru perioada anilor 2022-2023, în valoare totală de 861 031,1 mii lei, sub formă de subvenții și alocații bugetare, exceptări de la plata taxelor locale, renunțări de la venituri din profit, precum și scutiri anuale de la plata pentru locațiunea mijloacelor fixe, proprietate a municipiului, utilizate de către întreprindere, în scopul prestării serviciului public de transport de călători în mun. Chișinău și în localitățile din suburbia acestuia, produc efecte pozitive clare în favoarea populației, inclusiv pe termen lung, iar efectele negative sunt limitate și nu denaturează în mod semnificativ concurența.
68. Astfel, se constată că măsurile de sprijin acordate Î.M. "RTEC" în scopul prestării serviciilor publice de transport de călători în municipiul Chișinău și în localitățile din suburbia acestuia, sunt *compatibile cu mediul concurențial normal*.

VII. EXPERIENȚA UNIUNII EUROPENE

69. Cu referire la Acordul de Asociere încheiat între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, Republica Moldova va coopera cu Uniunea Europeană în domeniul ce vizează dezvoltarea și modernizarea unor sisteme de transport durabile, eficiente și sigure, precum, și promovarea măsurilor la nivel internațional pentru a aborda problemele legate de mediu la nivel regional sau global, inclusiv promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante.
70. Directiva 2009/33/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante, în sprijinul unei mobilități cu emisii scăzute prevede că statele membre adoptă măsuri necesare pentru a sprijini și facilita entitățile eficiente din punct de vedere energetic contractante și operatorii care oferă servicii de transport public de călători.
71. Comisia Europeană a examinat, în anul 2022, notificarea depusă de autoritățile cehe (cazul SA.102508) cu privire la schema națională instituită pentru perioada anilor 2022-2026, în valoare totală de 182 000,0 mii Euro, în cadrul căreia companiile angajate în transport de pasageri cu trenuri electrice, tramvai, troleibuz din Cehia, pot primi sprijin de stat sub formă de scutiri de taxe pentru sursele regenerabile de energie pentru transportul feroviar de marfă, transportul feroviar de călători și transportul urban cu tracțiune electrică. În urma examinării notificării, s-a constatat că

măsurile de sprijin notificate constituie ajutor de stat compatibil cu piața internă a UE.

Reieșind din constatările expuse, ținând cont de prevederile legislației Republicii Moldova, în temeiul art. 41 din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 și art. 10 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat, Plenul Consiliului Concurenței

DECIDE:

1. Măsurile de sprijin notificate de către Consiliul municipal Chișinău, având ca beneficiar Î.M.”Regia Transport Electric”, sub formă de subvenții și alocații bugetare, exceptări de la plata taxelor locale, renunțări de la venituri din profit, precum și scutiri anuale de la plata pentru locațiunea mijloacelor fixe, proprietate a municipiului, utilizate de către întreprindere constituie ajutor de stat în sensul art. 3 din Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat.
2. A autoriza măsurile de sprijin acordate Î.M.”Regia Transport Electric”, în scopul prestării serviciilor publice de transport de călători în municipiul Chișinău și în localitățile din suburbiile acestuia, prevăzute în pct. 1 din partea dispozitivă a prezentei decizii.
3. Consiliul municipal Chișinău va transmite **anual** Consiliului Concurenței informații privind ajutorul de stat care face obiectul prezentei decizii, în vederea actualizării Registrului ajutoarelor de stat, conform art. 19 din Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat
4. Decizia intră în vigoare la data adoptării și va fi adusă la cunoștința Consiliului municipal Chișinău.
5. Partea dispozitivă a prezentei decizii va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Alexei GHERȚESCU
Președinte